

РЕЦЕНЗИЯ

НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА “УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В СЪВРЕМЕННАТА БОЛНИЦА” ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР” ПО НАУЧНАТА СПЕЦИАЛНОСТ „СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО И ФАРМАЦИЯТА”

АВТОР: ХРИСТИНА АНГЕЛОВА ГАВАЗОВА
РЪКОВОДИТЕЛИ: ПРОФ. Д-Р САШКА ПОПОВА, ДМ
ПРОФ. Д-Р СТАЙКО СПИРИДОНОВ, ДМ
РЕЦЕНЗИЯ ОТ: ПРОФ. Д-Р ЕЛЕНА МЛАДЕНОВА ШИПКОВЕНСКА, ДМ

Със заповед РК 36-2849 от 21.12.2018 г. на Ректора на МУ – София съм определена като външен член на научното жури за защита на дисертационен труд на тема “ Управление на човешките ресурси в съвременната болница“ за придобиване на научната степен „доктор” в област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт ; Професионално направление: 7.4. Обществено здраве; Научна специалност: „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, с кандидат Христина Ангелова Гавазова, докторант на самостоятелна подготовка в Катедра „Здравна политика и мениджмънт”, Факултет „Обществено здраве“, МУ – София.

Биографични данни

Христина Ангелова Гавазова е родена през 1977 г. През 1996 г. завършва средно образование в гр. Кърджали в гимназия с преподаване на чужди езици. През 2003г се дипломира като „магистър по право“ в УНСС, Юридически факултет.

Има придобита втора магистърска степен по „ Обществено здраве и здравен мениджмънт“ във Факултет по обществено здраве, МУ-София през 2013 г.

От 2003г. до сега работи в Дирекция „Правна“ на МЗ-София като старши и главен юрисконсулт. Осъществява процесуално представителство по всички дела, образувани срещу МЗ или срещу министъра на здравеопазването. Изготвя и съгласува за законосъобразност нормативни актове в областта на здравеопазването.

Председател е на Съвета на директорите на „СБАЛХЗ“ ЕАД, гр. София и Председател на Съвета на директорите на „УМБАЛ“ проф. д-р Ст. Киркович АД, гр. Ст.Загора.

Владее немски, английски и руски език.

Оценка на дисертационния труд

Дисертабилността и актуалността на темата на дисертационния труд се основава на:

1. Публичния интерес към човешкия капитал, който се разглежда като важна предпоставка за икономическия растеж на всяка страна.
2. Генералните промени в сектора на здравеопазване и новите предизвикателства пред заетите в него.
3. Промяна в мисленето на хората, водеща до по-високи изисквания по отношение качеството на оказваната медицинска помощ, професионализма на кадрите и начина на общуване.
4. Водещата роля на медицинския персонал при синхронизиране на новите реалности, свързани с промените в здравната сфера.

В този смисъл дисертационният труд на Христина Ангелова Гавазова отговаря на обективните потребности за управление на човешките ресурси в здравеопазването и показва навременността на избраната тема, още повече, че акцентът в нея е върху най-важния болничен ресурс – човешкия.

Начин на представяне на разработката

Дисертационният труд е структуриран в съответствие със съвременните изисквания за научно проучване, с добро онагледяване и ясен стил на изразяване. Той е в обем от 137 стандартни машинописни страници. Структуриран е в три основни глави и е онагледен с 5 фигури, 43 таблици и 2 приложения.

Въведението съответства на темата и показва важното медико-социално значение на човешките ресурси в лечебните заведения.

Литературна осведоменост

Г-жа Гавазова показва добра професионална информираност и компетентност, което в голяма степен е видно от извършения литературен обзор, предложен с наличието на собствена позиция и при ползването на богат набор от българска и чуждоезична литература - общо 153 източника, от които 61 са на кирилица, а 92 – на латиница. По-голямата част от тях са от последните 5 години. Обзорът включва няколко части: Промени в пазара на работната сила в областта на здравеопазването в страните от Европейския съюз; реструктуриране и ефективно управление на болничната помощ; мениджмънт на човешките ресурси в контекста на теорията на човешкия капитал и

съвременни модели на мениджмънт в здравеопазването.

В заключението на обзора са формулирани нерешените въпроси, част от които са предмет на изследване в дисертационния труд.

Коментар за целта, задачите и изследователските методи:

Във втора глава на изложението дисертантката е формулирала целта, задачите и методите на своето научно проучване. Обект на проучването са здравните мениджъри и медицински специалисти от 3 университетски болници в страната. Изследвана е 10% извадка от наличния персонал на болниците. Проучването е проведено в периода 2015-2018г.

Приложените изследователски методи са: теоретичен анализ, документален, анкетен метод, набор от статистически методи. Те са адекватни на поставените цел и задачи.

Данните са обработени със статистически пакет SPSS Statistics 23.0.

Обсъждане на собствените проучвания:

Резултатите са представени в графичен и табличен вид със съответния коментар. Анализирана е богата емпирична информация във връзка с възникналите в практиката въпроси, касаещи управлението на човешките ресурси в съвременната болница. Представени са няколко анализа, които бихме могли да отнесем към следните направления:

- *Промяна в системата на здравеопазване и отношение на анкетирания по отношение на:* форма на заплащане на труда; размер на трудовото възнаграждение и очаквания; отношение към приватизацията и неформалните плащания в ЛЗ; въведените лимити в заплащането на лечебната дейност; отношение към „избора на екип“ за диагностично-лечебната дейност.

- *Удовлетвореност от настъпилите промени в различни аспекти:* цялостно отношение към екипния подход в управлението на болницата; удовлетвореност от възможностите за професионално израстване; удовлетвореност от системата на разплащане (принципи на формиране, осъществяване на плащанията, размер на плащанията);

- *Трудови отношения и преодоляването на конфликти в ЛЗ:* каква значимост се придава на неправилното разпределение на финансовите приходи между отделните звена на болницата; каква значимост се придава на фактори, определящи заплащането

на труда; причини за възникване на конфликти и нагласи за преодоляването им, според анкетираните медицински специалисти.

Авторката доказва, че в условията на пазарна икономика и промяна на социално-икономическите нагласи на трудещите се в България от съществено значение за постигнатите резултати в трудовия процес на медицинския персонал в лечебните заведения има мотивацията за труд. Подчертани са новите тенденции и приоритети на глобализираното общество – мобилността на медицински кадри, което също силно влияе върху мотивацията за работа в чужбина. Очертана е тревожната тенденция за рязко намаляване на медицинските кадри в младите възрастови групи. Друг проблем е, че броят на приетите студенти е значително по-голям от броя на завършилите, поради напускане на университетите основно на прехвърлилите се в университети в чужбина. Изследването установява, че ключът към ефективния мениджмънт на човешките ресурси е адекватно формирания управленски болничен екип, който може да привлича и задържа кадри.

Аргументира се необходимостта от конкретни стъпки за въвеждане на адекватни механизми за финансово и морално стимулиране на труда на медицинския персонал и повишаване на професионалната квалификация, чрез съвместни усилия на медицинските университети в страната, професионално-съсловните организации и МЗ.

Дисертантката доказва, че върху позитивната мотивация за повишаване качеството на здравното обслужване на населението, от страна на медицинския персонал, влияние оказват освен основните непосредствени материални потребности, така и личното морално удовлетворение, оценката от колектива, признанието от професионалната гилдия и др. Предоставяйки автономност в ежедневната работа, делегирането на права и възможността за професионално развитие се превръщат в мощни мотиви за качествен труд на медицинските специалисти. Подчертана е необходимостта от насочване на усилията към разработване и въвеждане на единни критерии и стандарти за оценка на количествените и качествени резултати от вложения труд на медицинските специалисти на национално ниво, опресняване на програмите за следдипломно обучение и въвеждането в тях на модули по комуникации, организационно поведение и култура, актуализиране на програмите по здравен мениджмънт.

Така трудът повдига много сериозни въпроси. Може да се надяваме, че следващите усилия на авторката, респ. чрез обединени усилия в екип с други експерти в областта на здравеопазването, ще доведат до преосмисляне на много елементи от теорията и практиката на управление на човешките ресурси.

Приноси на дисертационният труд:

На базата на проведено научно проучване, авторката постига няколко съществени резултати по отношение на:

- Реалистично описване на състоянието на изследвания проблем при налична добра информираност в разглежданата тематична област

- Представяне на собствено критично виждане за управлението на човешките ресурси в съвременната болница.

- Предлагане на варианти, насочени към институциите за оптимизиране на целите, заложи в системата за болнично здравеопазване у нас, с акцент върху развитието и управлението на човешките ресурси.

Представеният труд е изграден върху собствени проучвания и за това **приносите** биха могли да се оценят като обогатяване на съществуващи научни знания, с възможности за приложения в практиката.

Автореферат

Авторефератът е изготвен в съответствие с изискванията за присъждане на образователната и научна степен "ДОКТОР" и синтезира съдържанието на дисертационната разработка. Във връзка с дисертационния труд са отпечатани 3 научни публикации, една от които е в сборник от Международна конференция.

Лични впечатления Нямам лични впечатления от г-жа Христина Ангелова Гавазова.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Докторантката е разработила дисертационен труд, който се вписва в една изследователска ниша – управление на човешките ресурси и същевременно е в област, в която тя има професионален опит. Доказала е, че умее да работи с научна литература, да формулира и доказва хипотези, да провежда самостоятелна изследователска работа. Разработката е актуална и има научно-практическо приложение - да даде насоки за обхвата на мероприятия и действия на здравните мениджъри за повишаване мотивацията на медицинския персонал за професионална реализация, което от своя страна да се отрази върху показатели като повишаване ефективността на работа, нарастване производителността на труда и др.

Дисертационният труд "Управление на човешките ресурси в съвременната болница, отговаря на изискванията на Закона и на Правилника на МУ – София за развитие на академичния състав. Поради това го оценявам положително и призовавам

членовете на Научното жури също да гласуват положително, за да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ на Христина Ангелова Гавазова.

София, 03.02.2006 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

/Проф. д-р Е. Шипковенска, дм/